

FINSPÅNG

Upprättad 20-01-20

Viggestorpsskolans plan mot diskriminering och kränkande behandling

Planen gäller förskoleklass, grundskolan och fritidshemmet
2019/2020

*Alla på Viggestorpsskolan ska känna trygghet och arbetsglädje.
Eleverna skall möta personal som tar ett gemensamt ansvar för att skapa en arbetsmiljö fri
från kränkningar och trakasserier.*

På Viggestorpsskolan är vi alla lika unika och tillåts vara det.

Ansvarig

Rektor Marie Wallbom

Skolan ska varje år upprätta en **likabehandlingsplan** enligt 3 kap. 16§

Diskrimineringslagen och en **plan mot kränkande behandling** enligt 6 kap 8 § Skollagen (2010:800). I Finspångs kommun och på Viggestorpsskolan har vi valt att sammanföra båda planerna till en. Planen skall bygga på delaktighet och vara väl förankrad bland personal, elever och föräldrar. Planen skall beskriva hur skolan arbetar med

- **Främjande arbete** som syftar till att stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten och som är en naturlig del i det vardagliga arbetet.
- **Förebyggande arbete** som syftar till att avvärja risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som vid kartläggning av verksamheten identifieras som riskfaktorer.
- **Åtgärdande arbete** som kräver goda rutiner för att upptäcka, utreda, åtgärda och dokumentera diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling för att förhindra upprepningar.

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder.

Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel ”kvinnliga”, ”homosexuella” eller ”bosniska” egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad ”blatte”, ”mongo”, ”fjolla”, ”hora”, eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att en elev eller student känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder eller meddelande på sociala medier.

Både skolpersonal och elever kan agera på ett sätt som kan upplevas som trakasserier eller kränkande behandling.

Exempel på händelser som kan vara det som i lagen benämns kränkande behandling

- Carl blir ofta kontaktad på nätet av elever på skolan. Där kallar de honom ”pucko” och ”tjockis”. De har också lagt ut bilder av Carl på sociala medier. Bilderna har tagits i duschen efter gymnastiken.
- Lisa är stökig i klassrummet och vill inte lugna ner sig trots lärarens tillsägelse. Ett gräl som uppstår emellan dem slutar med att läraren ger Lisa en örfil.
- Oliver har slutat fråga om han får vara med och leka på rasterna. Han är hellre ensam än att behöva höra de andra säga att han inte får vara med. Skolans personal tror att Oliver är ensam för att han tycker om det. ”Han är en ensamvarg”, säger klassläraren. Oliver orkar inte förklara hur det egentligen ligger till.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade. Det kan också handla om sexuell jargong. Det är personen som är utsatt som avgör vad som är kränkande.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en elev, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Rättigheter och skyldigheter, lagstöd

Elevernas och vuxnas rättigheter och skyldigheter i skolan bygger på FN:s barnkonvention, Skollagen, Arbetsmiljölagen, Socialtjänstlagen, Diskrimineringslagen, Regeringsformen (1 kap 2§), Europakonventionen (artikel 14) och Brottsbalken. Strafflagarna i brottsbalken gäller även i skolan.

Elevers rättigheter:

- Att få vara med i gemenskapen
- Att bli respekterade av barn och vuxna
- Att få hjälp med att reda ut konflikter
- Att få hjälp och stöd om man själv blir utsatt för kränkande behandling eller om man utsätter andra för kränkande behandling
- Att känna sig trygg under skoldagen

Vårdnadshavarens rättigheter:

- Att få information om det egna barnet blivit utsatt eller har utsatt andra barn för kränkningar
- Att få återkoppling på vad skolan gjort i ett kränkingsärende som gäller ens barn
- Att få vara delaktig i ett avslut av kränkingsärende som gäller ens barn
- Att få information om hur man kan kontakta skolan för att anmäla en kränkning

Vårdnadshavarens skyldigheter:

- Att alltid kontakta skolan när kännedom om kränkning uppstår

Personalens rättigheter:

- Att få hjälp och stöd i arbetet samt kompetensutveckling

Personalens skyldigheter:

- Att aldrig acceptera kränkande handlingar
- Att sätta gränser och ingripa utifrån skolans värdegrund samt likabehandlingsplan
- Att följa upp, bedöma och vidta nödvändiga åtgärder
- Att medverka till att utveckla barns och elevernas känsla för samhörighet, solidaritet och ansvar för människor även utanför den närmsta gruppen
- Att aktivt motverka alla former av trakasserier och annan kränkande behandling av individ eller grupper

Delaktighet

Elevernas delaktighet

Eleverna på skolan är delaktiga genom att svara på kommunens övergripande skolenkät samt Skolinspektionens enkät. Dessa enkäter är Finspångs kommuns verktyg för kvalitetsmätning. Eleverna har också varit delaktiga genom regelbundna klassråd, elevråd och trygghetsråd.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Vårdnadshavare erbjuds vara delaktiga genom Skolinspektionens enkät. Rektor och personal medverkar också i regelbundna skolråd där vårdnadshavare representerar varje klass på skolan.

Personalens delaktighet

Personal på skolan är delaktiga genom Skolinspektionens enkät. Utöver detta är personal också delaktiga genom regelbundna arbetsplatsträffar, arbetslagsträffar, samt återkoppling från trygghetsteamet på åtgärdsförslag till det förebyggande arbetet efter utvärdering av trygghetsrådsträffarna.

Utvärdering

Läsår 18/19 har hela kollegiet arbetat aktivt för att skapa ett studieklimat som präglas av arbetsro, trygghet och trivsel. Trygghetsteamet bestod under läsåret 18/19 av tre vuxna som drev arbetet tillsammans med trygghetsrådsrepresentanter ifrån de olika årskurserna 1-6.

Trygghetsteamet har haft regelbundna träffar under ht-2018 där man kände av nuläget och där vi lyssnade in arbetsklimatet och trivseln i klasserna. Trygghetsrådsrepresentanterna har också fått med sig uppdrag tillbaka att arbeta vidare med i klasserna. Exempel på uppdrag var filmklipp med temat utanförskap som underlag för klassdiskussion, goda gärningar med pusselbitar. Ett annat uppdrag var att lyssna på podd och diskutera gruppträck.

Under våren 2019 arbetade man med temat jämställdhet. Trygghetsteamet har haft regelbundna träffar där man tillsammans skapat uppdrag runt jämställdhet ex. värderingsövningen fyra hörn med påståenden killar/tjejer. Ett annat uppdrag har varit att se på filmklipp och diskutera om det finns skillnader mellan könen. Elevrepresentanterna har utfört dessa i sina klasser med stöd av klasslärare.

Skolan har organiserat arbete så att eleverna möts och arbetar tillsammans, samt kunna pröva och utveckla sin förmåga i frågor gällande jämställdhet. Utvärdering från Trygghetsteamet och övrig personal uttrycker en önskan om en tydligare presentation och vision av Trygghetsteamets årshjul. Under året har aktiviteter genomförts i alla klasserna som syftat till att bidra till elevernas utveckling av sin förmåga att kritiskt granska könsroller och hur de kan begränsa människors livsväl och livsvillkor. Gällande grundläggande värden i vårens enkät bekräftar personalens svar att det aktiva arbetet med dessa har ökat sedan förra enkäten.

Dessutom är siffrorna högre än rikets. Höstens trivselenkät visar att 73 % av mellanstadiets elever instämmer helt eller delvis i att arbete med jämställdhet mellan könen diskuteras. Den visar också att drygt 85 % av mellanstadiets elever tycker att tjejer och killar ges samma förutsättningar. Vårens enkät visar att 8.5/ 10 i personalen anser att vi pratar om jämställdhet mellan könen i undervisningen.

I samband med utvärderingen tillsammans med trygghetsrådsrepresentanterna framkom ytterligare önskemål om mer samarbetsövningar att jobba med ute i klasserna. De önskade också att det ges mer tid att utföra sina uppdrag i klasserna.

Utvärdering av utvecklingsområdena för läsåret 18/19.

Matsituationen: Lågstadiets upplevelse är att det fungerar bra i matsalen. 5 minuters tystnads efterlevs. Vilket gör att matsituationen blir lugn och harmonisk. Mellanstadiet upplever fortfarande att det känns otryggt i matkön och tamburen. Otryggt med bråk skrik och trängsel.

Rastaktiviteter: Det finns organiserade aktiviteter på rasterna. Det finns schemalagda rastvärdar. Det finns önskemål om aktiviteter alla dagar i veckan. Skolgården är ett kommande utvecklingsprojekt. Genom en trygghetsvandring som Trygghetsteamet genomfört, framkom önskemål från klasserna att de önskade specifika platser för bollspel, hopprep och lugnare lekar. Eleverna hade också önskemål om fler vuxna på kullen vid gungorna, fotbollsplanen där det alltid förekommer bråk om regler. Detsamma gäller för Kingspel och önskemål om att gemensamma regler ska finnas. En plats som främst känns trygg är framsidan där det finns många vuxna. Överlag känner sig eleverna på Viggestorpsskolan trygga. Men det finns enligt dem förbättringspotential på skolområdet. Enligt trivselenkäten som genomfördes framkommer att av mellanstadiet eleverna känner sig 95,9% helt och hållet eller ganska trygga på skolan. På lågstadiet är det 98,5% som trivs bra på sin skola.

Studiero: På mellanstadiet visar trivselenkäten att 64,7% tycker att de har studiero helt och hållet eller ganska bra. På lågstadiet upplever 97% att de har studiero.

Främjande insatser

Med främjande insatser menas att stärka det i verksamheten som redan fungerar, för att främja glädje, trivsel och trygghet.

Vårt mål är att:

- alla elever ska trivas på skolan samt känna sig trygga i sin klass och i sig själva oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion, sexuell läggning och/eller funktionsnedsättning.
- att uppmärksamma vilka normer, värderingar och föreställningar som vi får till oss och som styr oss i vardagen så att varje individ kan göra medvetna val i sitt förhållningssätt gentemot andra.

Målet följs framför allt upp genom svaren från kommunens övergripande enkät samt Skolinspektionens enkät. Även via klassråd /skolråd där eleverna erbjuds möjlighet att reflektera över och diskutera klimatet i skolan och i den egna klassen. Målet följs även upp vid regelbundna träffar med skolans trygghetsteam för att analysera trygghet och trivsel på skolan genom exempelvis trygghetsvandringar och trygghetsuppdrag.

Exempel på insatser:

Pedagogisk lunch i matsalen erbjuds personal för att uppmuntra till trivsel och trygghet.

Studiestöd erbjuds 2 gånger/veckan.

Elevcoach med uppdrag att bland annat inspirera eleverna på rasterna och jobba. förebyggande med enskilda elever eller med grupper.

Värdegrundsinspel i klasserna där man tar upp olika värdegrundsfrågor.

Trygghetsteamet tar fram olika uppdrag som trygghetsrepresentanterna tar med sig ut till sina klasskamrater.

Tema kontinuerligt under läsåret med återkommande teman som till exempel HBTQ-vecka, Rocka Sockor, FN-dagen, Aktion julklappen.

Gemensam lektionsstruktur för att skapa tydlighet och förutsägbarhet och genom att det skapa goda förutsättningar för lärande och ett tryggt klassrumsklimat.

Fadderverksamhet där exempelvis åk 3 jobbar med förskoleklassen genom att ha lässtunder tillsammans.

Organiserad rastverksamhet erbjuds för att få med alla elever i leken.

Återkommande traditioner utifrån skolans årshjul.

Mål och förebyggande insatser för läsåret 19/20

Med förebyggande insatser menas det arbete som syftar till att minimera risker utifrån de riskfaktorer vi känner till. Dessa riskfaktorer har identifierats med hjälp av diskussioner och analyser av resultatet i våra enkäter, utvärdering av förra årets insatser samt elevers, personals och vårdnadshavares delaktighet.

Förebyggande insatser

- Fortsatt arbete med de främjande insatserna.
- Arbeta aktivt med språkbruk och attityder genom att vuxna reagerar direkt, värdegrundsinspel i klasserna och fortsatt arbete med olika teman.
- Rastaktiviteter och inbjudande rastmiljö med aktiva vuxna som är delaktiga.
- Arbeta extra med de elever som vi identifierat som ensamma på rasterna.
- Arbeta aktivt med vårt arbetsklimat för såväl vuxna som elever genom till exempel tydlig lektionsstruktur, konkreta mål och arbetsuppgifter.
- Förebygga konflikter och nätkränkningar genom klassrumsdiskussioner för att visa på hur man hanterar sociala medier.

Handlingsplan

Vid misstanke om diskriminering, trakasserier och kränkande behandling dokumenteras detta av den som uppmärksammat det hela eller som har blivit kontaktad av vårdnadshavare eller elev om misstanken. Detta gäller alla misstankar om diskriminering, trakasserier och kränkande behandling mellan:

- personal-elev
- elev-elev
- elev-personal
- personal-personal

Detta ska sedan dokumenteras i kommunens dokument för kränkandehandling/diskriminering/trakasserier (incidentrapport) och lämnas skyndsamt till rektor som informerar huvudman. Rektor tar sedan beslut om åtgärder enligt gällande rutiner. Även berörd klasslärare informeras. Exempel på enkla åtgärder som kan användas vid misstanke om diskriminering, trakasserier och kränkande behandling :

- Observationer av olika situationer
- Kontrollera om det finns något dokumenterat sedan tidigare
- Gör en trivselenkät i klassen
- Intervjua elever i klassen för mer information
- Be om stöd från skolans Trygghetsteam

Åtgärder som kan bli aktuella vid upprepade kränkningar/diskriminering/trakasserier med lagstöd från Skollagen

- Samtal kring skolans ordningsregler
- Elevhälsokonferens
- Vidare utredning enligt 5 kapitel 9§ Skollagen
- Stöd av kurator
- Polisanmälan
- Orosanmälan till socialtjänst
- Skriftlig varning
- Tillfällig omplacering inom enheten
- Tillfällig omplacering till annan skola
- Permanent omplacering

Kontaktuppgifter:

Ritha Franck (skolkurator)

070-546 84 74 eller ritha.franck@finspang.se

Annelie Mickelsson (speciallärare)

070-251 62 50 eller annelie.mickelsson@finspang.se

Mona Eriksson (specialpedagog)

070-251 62 50 eller mona.eriksson@finspang.se

Helena Nilsson (skolsköterska)

070-368 72 42 eller helena.nilsson@finspang.se

Förskoleklass   070-292 85 30

Lågstadiet åk 1   072-083 23 02

Lågstadiet åk 2   070-290 78 60

Lågstadiet åk 3   072-083 22 93

Mellanstadiet 4A och 4B   072-741 51 60

Mellanstadiet 5A och 5B   072-741 51 70

Mellanstadiet 6A och 6B 072-288 49 58

Fritidshem Kojan åk F-1 070-292 85 30

Fritidshem Grottan åk 2-6 070-285 68 10

